

Nr 45.

Ankom till riksdagens kansli den 1 juni 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 8:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Genom en den 19 maj 1939 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 313, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen antaga följande vid propositionen fogade förslag till

L a g

angående ändrad lydelse av 2 § 2:o) och 8:o) lagen den 26 maj 1909 (nr 38 s. 3) om Kungl. Maj:ts regeringsrätt.

Häriigenom förordnas, att 2 § 2:o) och 8:o) lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt¹ skola erhålla följande ändrade lydelse:

- 2:o) mål om beslut — — — och ungdomsskydd;
- mål om barnavårdsnämnds beslut i fråga, som avses i lagen om barn i äktenskap, lagen om barn utom äktenskap eller lagen om adoption;
- mål angående folkpensionering — — — angående barnbidrag;
- 8:o) mål om rust- och rotehållares — — — på landet;
- mål om fastställelse av stadgar för vägsamfällighet eller vägförening, om beslut av vägförening, om skyldighet för i vägförening ingående fastighet att bidra till föreningens utgifter samt om värdering av fastighet, allt enligt lagen om enskilda vägar; mål om skyldighet att återgälda kostnad för utredning, som verkställts jämlikt 3 kap. samma lag, eller ställa säkerhet för dylik kostnad;
- mål om skjutsväsendet; — — — samfälld tångtäkt;

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1940.

I 2 § lagen den 26 maj 1909 om Kungl. Maj:ts regeringsrätt uppräknas de mål, i vilka besvär, som jämlikt författningarna må hos Kungl. Maj:t fullföljas i statsdepartementen, skola, med de undantag som i sagda paragraf

¹ Senaste lydelse se SFS 1938:162.

ävensom i 3 § av lagen sägs, tillhöra regeringsrättens upptagande och avgörande. Propositionen avser att under denna uppräknings föra även *dels* mål rörande barnavårdsman för barn i äktenskap eller för adoptivbarn och *dels* vissa mål angående enskilda vägar.

Föredragande departementschefen, statsrådet Westman, anför härom i propositionen:

»Till regeringsrättens upptagande och avgörande höra enligt 2 § 2:o) regeringsrättslagen, bland annat, mål om barnavårdsnämnds beslut i fråga, som avses i lagen om barn utom äktenskap. Genom proposition (nr 11) till årets riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lagar angående ändringar i lagen om barn i äktenskap och lagen om adoption. I skrivelse den 1 mars 1939 (nr 70) har riksdagen anmält, att riksdagen bifallit propositionen. Ifrågavarande lagändringar avse inrättande i vissa fall av barnavårdsman för barn i äktenskap och för adoptivbarn. På sätt av den föreslagna 27 § i lagen om barn i äktenskap och den föreslagna 13 a § i lagen om adoption framgår skall barnavårdsnämnd äga meddela vissa beslut i ärenden angående barnavårdsman för de barn varom här är fråga. Då dessa beslut, i den mån de dragas under Kungl. Maj:ts prövning, i likhet med motsvarande beslut enligt lagen om barn utom äktenskap böra upptagas och avgöras av regeringsrätten, torde föreskrift härom böra upptagas i 2 § 2:o) regeringsrättslagen.

I proposition (nr 250) till årets riksdag har Kungl. Maj:t framlagt förslag till lag om enskilda vägar. Enligt detta förslag ankommer det på länsstyrelse att i olika frågor fatta beslut, varöver besvär kunna anföras hos Kungl. Maj:t i vederbörande statsdepartement. Vissa av dessa frågor äro av sådan beskaffenhet, att deras upptagande och avgörande torde böra ankomma på regeringsrätten.

Enligt 74 § i lagförslaget skall länsstyrelse fastställa stadgar för vägförening. Den prövning länsstyrelse i sådant fall skall underkasta stadgeförslaget, torde vara av den art, att dettas prövning i högre instans bör verkställas av regeringsrätten. I överensstämmelse härmed böra även mål angående fastställelse av stadga för vägsamfällighet enligt 51 § i lagförslaget föras till regeringsrätten.

Jämlikt 74 § i lagförslaget kan beslut av vägförening överklagas hos länsstyrelse på i huvudsak samma grunder som kommunala beslut enligt kommunallagarna. Då de kommunala besvärsmålen i sista hand avgöras av regeringsrätten, torde även hos Kungl. Maj:t fullföljda mål angående klander av vägförenings beslut böra tillhöra regeringsrättens prövning.

I 76 § i lagförslaget meddelas föreskrifter i fråga om bestämmande av fastighets andelstal i vägförenings väghållning. Besvärsmål angående andelstalet för en i vanlig vägsamfällighet ingående fastighet handläggas enligt bestämmelserna i andra kapitlet i samma ordning som jorddelningsmål. Det torde vara lämpligt att motsvarande tvister vid vägförening i högsta instans prövas av domstol. På grund härav och då samtliga i 76 § berörda frågor

synas vara ganska likartade i nu förevarande hänseende, torde besvär över länsstyrelses alla beslut enligt paragrafen böra föras till regeringsrätten. Detsamma bör då gälla angående i 69 § i lagförslaget omnämnd fråga.

Enligt 77 § i lagförslaget kan debiteringslängd för vägförening klandras hos länsstyrelse. Dylika mål äro till sin natur sådana, att de böra avgöras av regeringsrätten i likhet med vad som nu är förhållandet med vissa kommunala debiteringsmål.

Vidare upptagas i 92 § andra stycket i lagförslaget bestämmelser om rätt för länsstyrelse att under vissa betingelser i ansökningsärende förplikta sökanden att gälda kostnad för utredning genom sakkunnigt biträde och ställa säkerhet för sådan kostnad. Föreligger hos Kungl. Maj:t dylik fråga ensam för sig till bedömande, synes målet böra avgöras i regeringsrätten. Om åter klagan föres även i huvudsaken, lärer ersättningsfrågan böra prövas gemensamt med huvudsaken, vare sig denna skall prövas av regeringsrätten eller icke. Oaktat en viss skillnad sålunda torde böra göras mellan olika fall, erfordras endast att förevarande ersättningsfrågor upptagas bland de till regeringsrätten hörande målen, ty om huvudsaken skall prövas av Konungen i statsrådet, kommer 3 § andra stycket regeringsrättslagen att träda i tillämpning.

De bestämmelser varom här är fråga torde lämpligen upptagas i 2 § 8:o) regeringsrättslagen.»

Lagrådet har lämnat lagförslaget utan erinran.

Den i departementschefens yttrande omförmälda propositionen, nr 250, med förslag till bland annat lag om enskilda vägar har behandlats av jordbruksutskottet, som i utlåtande nr 75 icke framställt någon erinran mot de bestämmelser i lagförslaget, vartill i förevarande proposition hänvisats.

Utskottet har vid sin granskning av det framlagda lagförslaget icke funnit *Utskottet.* anledning till erinran mot detsamma och får alltså hemställa,

att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 1 juni 1939.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter, Karl Emil Johanson, Eskhult, Branting, Gärde, Karl Johan Olsson* och *Brandt*;

från andra kammaren: herrar *Bergquist, Lindqvist, Olsson* i *Mellerud, Larsson* i *Hede, Lindberg* i *Stockholm, Olsson* i *Rimforsa, Landgren* och *Gustafsson* i *Lekåsa*.
